

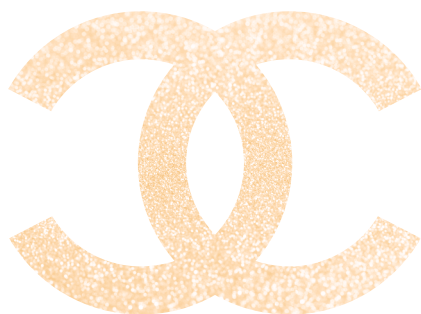
AURÉLIE GODEFROY

ŽIVOT PODĽA COCO CHANEL

ŽIVOT PODĽA

**COCO
CHANEL**

AURÉLIE GODEFROY

ŽIVOT PODĽA

**COCO
CHANEL**

AURÉLIE GODEFROY

Citadella

ŽIVOT PODĽA COCO CHANEL

AURÉLIE GODEFROY

AGIR ET PENSER COMME COCO CHANEL

Copyright © Éditions de l'Opportun 2020

Published by special arrangement with Les éditions de l'Opportun in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency and co-agent Livia Stoia Literary Agency.

All rights reserved.

Prvé vydanie.

Všetky práva vyhradené. Táto publikácia ani žiadna jej časť nesmie byť kopírovaná, rozmnožovaná ani inak šírená bez písomného súhlasu vlastníka autorských práv.

Preklad © Zdenka Zvarová, 2022

Redakčná úprava a korektúry: Lubomír Závada

Grafická úprava: Citadella

Vydalo vydavateľstvo Citadella v roku 2023

ISBN 978-80-8182-187-5

Venované mojej dcére a prababičke

OBSAH

KAPITOLA 1 Coco je odvážna	13
KAPITOLA 2 Coco je verná priateľka	25
KAPITOLA 3 Coco nasleduje svoju intuíciu	35
KAPITOLA 4 Coco klame	43
KAPITOLA 5 Coco a ezoterika	51
KAPITOLA 6 Coco má rada šport	59
KAPITOLA 7 Coco vie pohoťovo odpovedať	69
KAPITOLA 8 Coco Chanel je tvrdá podnikateľka	77
KAPITOLA 9 Coco je hrdá	87
KAPITOLA 10 Coco je módna influencerka	97
KAPITOLA 11 Coco vie, ako si udržať odstup	107
KAPITOLA 12 Coco si dôveruje	115
KAPITOLA 13 Coco rada číta	123
KAPITOLA 14 Coco a jej cesta na vrchol spoločnosti	131
KAPITOLA 15 Coco je životaschopná	137
KAPITOLA 16 Coco je sama	145

Úvod

Rada by som na úvod povedala, že Coco Chanel ma odjakživa fascinovala a jej tvorbu som vždy obdivovala, najmä počas mojich štúdií v École du Louvre, no istý čas mi trvalo, kým som pocítila aj osobné sympatie k nej samej, pretože som ju mala vždy spojenú s obrazom starej zatrpknutej dámy, ktorá iné ženy často ironicky a nenávisťne komentuje. Ako mohla byť táto geniálna osobnosť tak zlomyselná k tým, ktorým na ceste k emancipácii pomohla práve ona sama? Nešlo mi to do hlavy.

Krutý sarkazmus tejto ikony módy, ktorej slovné výroky boli raz ako med a inokedy ako jed, mi nedávali spať.

Až počas písania tejto knihy som si postupne uvedomovala, že osobnosť Gabrielle Chanel bola omnoho zložitejšia a bohatšia ako obraz tej starej sarkastickej dámy v mojej mysli. Skúmať jej charakter a život nebola ľahká práca, najmä preto, že o Coco Chanel bolo už povedané a napísané takmer všetko. To

množstvo kníh a filmov o jej živote sa hádam nedá ani spočítať. Keby žila Coco Chanel dnes, v čase sociálnych sietí, bola by jednou z najlepších módných influenceriek, ktoré udávajú trend: Chanel, to bola móda a móda, to bola Chanel.

„*Chcem byť tým, čo sa stane,*“ hovorievala.

Coco Chanel sa počas svojho života neustále stretávala s členmi umeleckej avantgardy, výtvarníkmi, spisovateľmi a hudobníkmi a stala sa ich múzou, patrónkou a predovšetkým priateľkou. Táto tvorivá bytosť, ktorá ako prvá priniesla ženskému telu slobodu, vytvorila takúto módu v prvom rade pre seba, keďže sama vždy túžila žiť nespútane, podľa vlastných predstáv a bez obmedzení. Zrušila zošňurované pom-pézne šaty ako na maškarný bál a nahradila ich pohodlným, jednoduchým a elegantným odevom: svoje krédo zhrnula slovami, ktoré povedala Marie-Hélène Arnaud svojej obľúbenej modelke, prezývanej „The Chanel Girl“ (časopis *Elle*, 17. február 1958): „*Tvoje šaty musia byť presne také, ako život, ktorý žiješ, ako tvoje auto, tvoja práca, tvoje lásky...*“

Ako sa neskôr v tejto knihe dozvieme, po tom, čo pozvala spisovateľov a spisovateľky, ktorých dobre poznala (Louise de Vilmorin, Edmonde Charles-Roux, Michel Déon...), aby napísali jej memoáre, všetkých ich postupne odmietala. Nikto z nich nevedel opísať jej život tak, ako by si to ona sama predstavovala.

Táto tajomná postava plná protikladov si od základov vybudovala legendu o sebe samej a bez okolkov šírila okolo seba

často zavádzajúce informácie. V jej živote boli tienisté miesta, kde pohľad verejnosti nikdy neprenikol. Pri písaní tejto knihy ma napríklad prekvapilo, keď som sa v knihe Henriho Pouchona *L'enfance de Chanel* (Detstvo Chanel) dočítala, že Coco vraj v skutočnosti nikdy nebola po matkinej smrti umiestnená v sirotinci kláštora Aubazine, ako vždy tvrdila... no táto informácia ostane navždy záhadou.

Pri skúmaní neuveriteľnej životnej cesty tejto ženy, cesty medzi slávou a samotou, som sa pokúsila porozumieť, prečo a ako sa Coco Chanel stala takou nesmiernou legendou. Alebo sa o to aspoň skromne pokúsiť, pretože, ako nám trefne pripomína historička Michelle Perrot, „*Osobnosť Chanel má oveľa viac jemných vrstiev, ako si myslia tí, ktorí z nej legendu vytvárajú.*“

KAPITOLA 1

Coco Chanel je: ODVÁŽNA

„Dievča by malo byť týmto:
čím a kým chce.“

Ťažké detstvo

Coco Chanel, ktorá prežila svoje biedne detstvo medzi potulnými predavačmi v pohorí Cévennes, s matkou, ktorá zomrela vo veku 32 rokov, plújúc pritom krv pred očami svojich detí a otcom, ktorý rodinu navždy opustil a nikdy sa nevrátil, sa stáva zachránenou sirotou preukazujúcou už od útleho veku svojho bojového ducha, aby prežila.

Práve jej roky v kláštore Aubazine boli rozhodujúce pre vytvorenie jej jedinečného štýlu, ktorý spôsobil v móde revolúciu. Coco sa totiž podarilo úplne naruby prevrátiť vopred predurčený vzorec svojej životnej cesty: ťažké detstvo ju nútilo rásť a namiesto toho, aby ju zničilo, pomáhalo jej žiariť. Svoj život si vybudovala ako chladnú pomstu za utrpenie a samotu na začiatku svojej existencie. *„Chcem byť súčasťou toho, čo sa stane. Pôjdem tam, kam budem musieť. Som pripravená urobiť všetko preto, aby mi celá spoločnosť ležala pri nohách. Ako uštvaný a skrotený kôň.“*

Malé sedliacke dievča z Auvergne sa raz stane kráľovnou Paríža. Ale pozor, skôr než oslobodí ženy, musí oslobodiť najskôr samu seba!

Nevera a žiaľ

Otvorenie prvého obchodu v roku 1910 znamená pre Chanel veľký úspech. Ale hoci sa stane neskôr Coco majiteľkou nesmierne veľkého majetku, jej srdce smúti: Boy Capel, láska jej

života, nie je vždy po jej boku. A má na to dôvod: v októbri 1918 sa žení. V apríli 1919 sa mu narodí dcéra, ktorej krstným otcom je francúzsky politik Clemenceau. Gabrielle svoje postavenie milenky prežíva ťažko. Teraz, keď je profesionálne uznávaná, nemá čo skrývať. Napriek tomu Boya ľúbi. Preto v nerovnomernom vzťahu pokračuje. Až do osudného 22. decembra 1919. Deň predtým cestuje Boy od Coco na Vianoce do Cannes, kde ho čaká manželka. Niekoľko kilometrov od mesta mu praskne pneumatika a auto zide z cesty. Boy je so zlomenou lebkou na mieste mŕtvy.

Coco je v šoku. Chce sa okamžite dostať na miesto nehody. Vodič, ktorý ju tam vezie, hovorí: *„Obchádza auto, alebo to, čo z neho zostalo... dotýka sa napoly spopolneného šrotu, ktorý ešte páchne spálenou gumou. Potom sedí na kraji cesty a dlho plače. [...] Práve stratila jediného muža, ktorého kedy milovala.“*

Po Boyovej smrti sa Coco zatvára doma a okamžite si dáva prerobiť spálňu. Všetky steny a strop svojej izby dá natrieť na čierne. Nechá vymeniť farebné závesy a prestieradlá. Neskôr povie: *„Táto smrť bola pre mňa strašnou ranou. Stratou Capela som prišla o všetko.“* Jej spomienky sa vracajú späť. Tie dobré, ale aj iné, bolestivé, ako napríklad chvíľa, keď sa jej túžba po dieťati stala navždy už len nenaplneným želaním. *„Vidí samu seba v nemocničnej izbe, na klinike, kam ju vzali kvôli spontánnemu potratu. Chirurg nemohol nič urobiť. S Boyom dieťa mať nebude. [...] Zdá sa, že na vine je interrupcia, ktorú podstúpila raz v Moulins, kde operácia, vykonaná v katastrofálnych podmienkach, viedla k nenapraviteľným následkom.“*

Niekoľko týždňov po smrti svojho milenca sa rozhodne dať dokopy a dostať sa z hrobky, ktorú si vo svojom uzavretom svete vytvorila. Ponorí sa do práce, aby zabudla na tragédiu. Má sotva tridsaťšesť rokov a aj keď svoj život zdieľa neskôr aj s inými mužmi, vždy odmietne byť „manželkou niekoho“ a vydať sa.

Odvaha vrátiť sa na scénu

Hoci má už 70 rokov, Gabrielle Chanel (rodená Gabrielle Chanel) sa rozhodne po dlhej prestávke znovu otvoriť svoje dielne na ulici Cambon 31 v Paríži. Jej návrat a módna prehliadka 5. februára 1954 sú však v povojnovom Francúzsku fiaskom.

Napriek tomu začne Coco hneď na druhý deň s nesmiernym odhodlaním a mimoriadnou precíznosťou pripravovať svoju novú módnú kolekciu. *„O ostatných sa nestarám,“* povie vtedy jednému novinárovi. *„Starám sa len o to, čo robím, a nie je to vždy príjemné, pretože všade okolo vidím nevkus a to ma otravuje.“*

Rozzúri ju, keď vidí, že móдне trendy začínajú opäť diktovať muži, ktorí znova vtiesňajú ženy do korzetových živôtikov a nafúknutých sukni. Počas spomínanej módnjej prehliadky sedí na schodoch a potajomky v mrazivom tichu pozoruje svoje modelky. Francúzska tlač následne vyjadruje ľútosť nad jej kolekciami, vysmieva sa jej pokročilému veku a doslova ju „pochováva zaživa“.

Aké strašné prijatie pre ženu, ktorá bola zvyknutá len na slávu. Našťastie, v tom istom čase si ju všimne Amerika, ktorá

nadšene privíta jej návrat. *Life*, najčítanejší časopis v Spojených štátoch, napíše: „*Gabrielle Chanel vo svojich 71 rokoch prináša viac než len módu: prináša revolúciu.*“

Odvaha umelkyne

Počas výstavy svojej kolekcie diamantových šperkov sa Gabrielle Chanel rozhodne pre odvážnu zmenu. Šperky nevystaví tak, ako velí tradícia, vo svojom butiku na ulici Cambon, no rozhodne sa ich predstaviť doma, na ulici Faubourg-Saint-Honoré 29. A namiesto toho, aby ich vyložila na tradičné čierne zamatové vankúšiky, rozvešia ich na jednoduché voskové figuríny. Výstava vzbudzuje rozruch, slávni klenotníci na námestí Vendôme kritizujú Chanel a žiadajú, aby šperky hneď po výstave zvesila. No nie sú krásne veci stvorené na to, aby boli na očiach, ako vraví Coco Chanel? Táto kolekcia z roku 1932 bude nakoniec jedinou kolekciou luxusných šperkov Gabrielle Chanel, navždy však bude udávať módný trend: staromódnu okázalosť nahradila kreatívna ľahkosť.

Myšlienky Coco

„Najväčšou odvahou je samostatne myslieť. Nahlas.“

Ženy, narodené ako ona, v piatom znamení zverokruhu „sú odvážne, pracovité, verné, hocičo ich len tak nepoloží. To je moja povaha. Som včela narodená v znamení leva.“

1932

Vzniká kolekcia šperkov „Bijoux de Diamants“, ktorú Chanel vystavuje od 7. do 19. novembra vo svojom súkromnom sídle na ulici Faubourg-Saint-Honoré 29.

PARÍŽ A COCO

Ulica Cambon

Prejdime sa ulicou Cambon: všetko sa začalo na čísle 21 v roku 1910, keď si tu Chanel otvára obchod s klobúkmi. Potom sú na rade čísla 29 a 25, 23 a 27 a neskôr číslo 19, ktorého priestor navrhol americký architekt Peter Marino. A číslo 31, to je adresa, ktorá ukrýva v sebe celý jeden život, práve tu sa nachádza slávne schodisko, po ktorom sa prechádzalo toľko modeliek a klientov a je obložené zrkadlami, v ktorých sa odrazy modeliek znásobujú do nekonečna. Tu vznikla legenda Coco Chanel a tu je živá dodnes. Mademoiselle zvykla vždy sedávať na vrchnom schodíku, svojom privilegovanom pozorovacím stanovišti, odkiaľ chránená pred zrakmi obecnstva sledovala módné prehliadky svojich kolekcií. Potom odchádzala do svojich salónov na prvom poschodí, kde až do roku 1971 jej manekýnky (zvyčajne mladé dievčatá z dobrej spoločnosti) predvádzali každý deň jej modely. Dnes si v týchto bielych, béžových a čiernych salónoch, ktorých dizajn neskôr vytvoril Karl Lagerfeld,